

Årsberetning 2020

En styrket diabetesindsats
i Region Sjælland

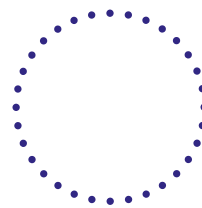

STENO
DIABETES
CENTER
SJÆLLAND

Forord	3
Kernefortælling	4
Drift	6
Organisation	6
Økonomi	8
Byggerier	9
Kerneområder i SDCS	12
Oversigt over initiativer godkendt af bestyrelsen	14
Behandlingsinitiativer til voksne	24
Behandlingsinitiativer til børn og unge	26
Indsats målrettet sårbare	29
En sammenhængende indsats	32
Uddannelse og kompetenceudvikling	35
Forskning	37
Brugerinvolvering	40
Kommunikation	42
Hvor bevæger vi os hen?	43

FORORD

Et år med uforudsigelighed, nytænkning og mange virtuelle møder

Som vi forlader 2020, kan vi se tilbage på et år, ingen af os havde forventet. Dette gælder både for os i Steno Diabetes Center Sjælland (SDCS) og for resten af verden. Vi kan ikke komme udenom, at Corona-pandemien har overtaget overskrifterne det meste af året, og at den har sat et stort aftryk på vores arbejde og vores liv.

I SDCS har en del af de klinikere, der normalt tager sig af diabetespatienter, været omplaceret til COVID-19-afsnit i foråret, og diabetesambulatorierne har været lukket for fysisk fremmøde. Dette har medført, at en del af vores igangsatte initiativer har været sat på pause i en periode. Samtidig har medarbejderne i den regionale enhed arbejdet hjemmefra i lange perioder, og det har medført, at nogle processer har været udfordret af manglende fysiske møder. Pandemien har til gengæld afstedkommet en brændende platform for brugen af video- og telefonkonsultationer, som hurtigt blev igangsat i hele regionen, samt sat fart på initiativer, der arbejder med mulighed for at patienterne kan gennemføre blodsukkermålinger mv. hjemmefra og uploade dem til sygehusenes systemer.

De fleste har nok siddet og bandet over en dårlig internet-opkobling eller et videomødesystem, der ikke virkede optimalt, i løbet af året. Undervejs har vi dog fået et kig ind i vores medarbejderes og samarbejdspartneres hjem og hilst på et par børn og husdyr undervejs.

På trods af Corona har SDCS haft fart på. I løbet af 2020 er syv nye initiativer godkendt i vores bestyrelse, og de igangsatte initiativer har fået sat rod og er i fuld gang med at inkludere patienter. Samtidig er der skabt partnerskaber og igangsat indsatser i primær sektor, hvor vi når målgrupper, vi ikke ser på sygehusene.

I årets løb har vi også fået nedsat et forskningsråd, der bl.a. inkluderer to patientrepræsentanter, udarbejdet en forskningsstrategi og haft vores første uddeling af forskningsmidler. De projekter, SDCS har valgt at støtte, er praksisnære og går på tværs af sektorer, faggrupper og patientgrupper. Vi glæder os meget til at se, hvilke resultater der kommer ud af projekterne.

Vi ser frem til 2021, hvor vi satser på at kunne komme mere ud på sygehusene og samarbejde endnu tættere med aktører i både primær og sekundær sektor.

Der skal lyde et stort tak til de klinikere, der er kernen i mange af vores initiativer og får dem ud til patienterne, til sygehusledelserne og afdelingsledelserne for god opbakning, til vores samarbejdspartnere i primær sektor og blandt forsknings- og uddannelsesinstitutioner for de gode samarbejdsrelationer og spændende ideer samt til medarbejderne i SDCS for godt arbejde i et år, hvor intet var, som det plejede.

Lise Tarnow

Centerdirektør
Steno Diabetes Center Sjælland

Kernefortælling

Det kan være svært at føle, at man er en del af et samlet center, når man er organiseret ud fra en decentral struktur. Derfor har Steno Diabetes Center Sjælland fået en kernefortælling, der skal være kompas og pejlemærke for centerets både nuværende og fremtidige aktiviteter.

Kernefortællingen fortæller helt overordnet, hvad centeret står for, hvorfor det er sat i verden, og hvilke overordnede kerneområder centeret arbejder med.

Kernefortællingen er lavet som plakat og en lille folder, så den kan hænges op og deles ud, hvor det måtte give mening. Derudover bruges den også i jobopslag, projektbeskrivelser, artikler m.m.

Der er langt fra Gedser til Sjællands Odde. Og der kan være lang vej til nærmeste sygehus eller behandler, når man bor i en region med så store afstande. I Steno Diabetes Center Sjælland (SDCS) tror vi på, at der er brug for et diabetestilbud, der forbliver tæt på den enkelte borger.

Et decentralt center

SDCS er et decentralt center, som understøtter og udvikler behandlingen af diabetes ude på de enkelte sygehuse og i almen praksis i hele Region Sjælland.

Vi er en del af alle de sygehusafdelinger i Region Sjælland, der arbejder med diabetes, og vi samarbejder med dem om at udbrede viden og nye behandlings- og forebyggelsestiltag. SDCS fungerer også som samarbejdspartner for almen praksis og kommuner.

Samme behandling alle steder

Vores ambition er at forbedre diabetesbehandlingen i hele Region Sjælland – både for børn, unge og voksne. Målet er at sikre en høj, ensartet kvalitet. Det betyder, at man skal møde samme gode behandling, uanset hvilket sygehus man besøger.

En sammenhængende indsats

Vi arbejder for, at personer med diabetes oplever, at der er mere sammenhæng i deres behandlingsforløb. Det gælder både, når man bliver fulgt i et ambulatorie på sygehuset, går til behandling hos egen læge og deltager i sundhedstilbud i kommunen. SDCS har en ambition om at understøtte denne opgave og sammen med de øvrige sektorer skabe samarbejder, der styrker koordination og kommunikation på tværs af sundhedsvæsenet.

Dem med størst behov skal have mest støtte

Region Sjælland har både den største forekomst af diabetes samt vækst i antallet af nye tilfælde i Danmark. Samtidig har regionen en høj andel af sårbare patienter, og vi har derfor et specielt fokus på denne gruppe borgere. I SDCS tror vi på, at mennesker med størst behov for hjælp skal have mest støtte. Vi vil derfor skabe målrettede tiltag til sårbare personer med diabetes, som i dag ikke støttes tilstrækkeligt af den eksisterende diabetesindsats. Vores mål er at minimere ulighed i sundhed.

Brugerne er med hele vejen rundt

Vi ønsker en diabetesindsats, der tænker brugerne ind alle steder. Det betyder, at al udviklingsarbejde skal involvere personer, der lever med diabetes samt deres pårørende. På alle niveauer inddrager SDCS personer med diabetes – det vil sige inddragelse i alt lige fra en persons eget behandlingsforløb til inddragelse af brugere i et forskningsråd.

Drift

Organisation

Steno Diabetes Center Sjælland har en decentral struktur, der betyder at centret igangsætter og gennemfører initiativer og aktiviteter mange steder i regionen. SDCS er organisatorisk og driftsmæssigt en regional funktion i Region Sjælland og dækker dermed alle regionens sygehusenheder.

SDCS består af en regional enhed placeret på Holbæk Sygehus, der igangsætter, koordinerer og understøtter de aktiviteter, der foregår ude i klinikken, kommuner, almen praksis og hos andre samarbejdspartnere.

Ved udgangen af 2020 er der 22 faste medarbejdere i den regionale enhed.

Derudover er SDCS en del af de endokrinologiske ambulatorier i regionen, hvor voksne med diabetes behandles. Endvidere er SDCS en del af alle regionens børneafdelinger, hvor børn og unge med diabetes behandles. SDCS har også aktiviteter i samarbejde med en række andre specialer – fx ortopædkirurgien, hos hjertelægerne, klinisk biokemiske afdelinger og i øjenafdelingen. Endelig er også psykiatrien en vigtig del af SDCS blandt andet i forbindelse med Fusionsklinikken i Psykiatrisygehuset i Slagelse.

Dermed er SDCS til stede på ni forskellige matrikler i Region Sjælland og tilstræber med denne struktur at iværksætte initiativer og aktiviteter, der kommer alle regionens borgere med diabetes samt personer i risiko for at udvikle diabetes til gavn.

Funktioner i Region Sjælland

 FOKUS

Et nyt år med Steno Diabetes Center Sjælland

I januar 2020 lagde centeret festligt ud med at fejre det forgangne år og byde det nye varmt velkommen ved fire nytårskure for alle steno-kolleger på Sjællands Universitetshospital, Køge, Holbæk Sygehus, Slagelse Sygehus og Nykøbing Falster Sygehus.

Centercheferne var værter på egen matrikel og fortalte lidt om, hvad de især husker 2019 for, og hvad de ser frem til i 2020.

I 2020 er etableringen af organisationen, som startede året forinden, fortsat. Udgangspunktet er stadig en decentral struktur, som er i stand til at understøtte og drive indsatsen inden for kerneområderne.

I det forgangne år har det bl.a. betydet følgende for organisationen:

- Udbygning af regional enhed, herunder ansættelse af projektledere, studentermedhjælpere og strategiske konsulenter
- Ansættelse af programchef for uddannelse & kompetenceudvikling
- Ansættelse af en oversygeplejerske
- Opbygning af netværk blandt diabetessygeplejersker
- Nedsættelse af forskningsråd
- Etableret og udbygget samarbejdsrelationer og indgået samarbejdsaftaler
- Fortsat byggeprocesser på syv matrikler, herunder færdiggjort to matrikler

Den samlede centerledelse, der består af en centerdirektør og fem centerchefer, dækker hele regionen og sikrer tæt kontakt til de kliniske miljøer samt forankring på det enkelte sygehus.

På ambulatorierne er flere medarbejdere blevet tilknyttet et eller flere SDCS-initiativer. Medarbejderne er fortsat ansat i den givne sygehusafdeling. Afdelingen får midler til finansiering af et givent initiativ, som også dækker den tid, som medarbejderne bruger på initiativet og dermed går fra den daglige drift i afdelingen.

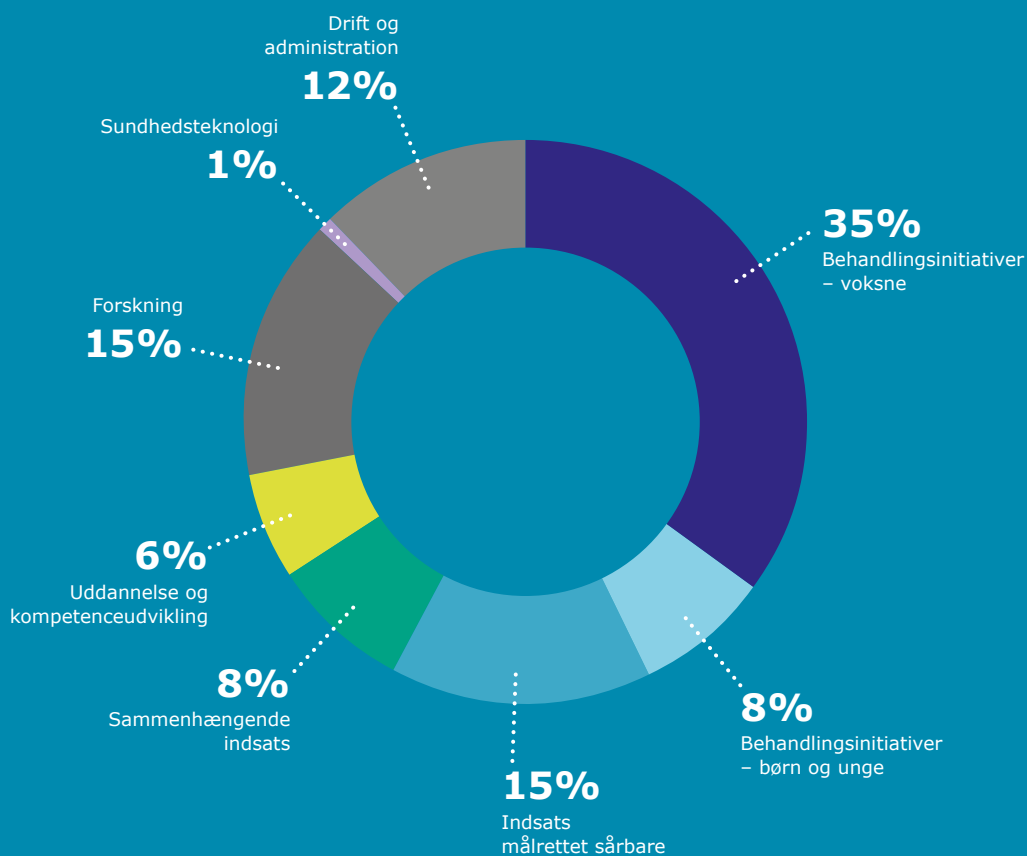

Økonomi

Driftsbudgettet for Steno Diabetes Center Sjælland i 2020 var på 49 mio. kr. Budgettet har været fordelt på flere forskellige budgetposter: Behandlingsinitiativer for hhv. voksne og børn & unge, indsats målrettet sårbare, en sammenhængende indsats, uddannelse & kompetenceudvikling, forskning, sundhedsteknologi, samt drift og administration (se figur nedenfor).

I det kommende år vil budgettet på især områderne for behandlingsinitiativer for børn og unge, indsats målrettet sårbare, en sammenhængende indsats, uddannelse & kompetenceudvikling og forskning øges.

Driftsbudget for SDCS for 2020

Byggerier

Arbejdet med SDCS' fysiske rammer har i 2020 taget fart, og enkelte steder står allerede færdige og er taget i brug. Fælles for projekterne er, at der er tale om ombygninger og renoveringer, og opgaven består i at transformere hospitalsbygningerne og give dem et nutidigt præg, med respekt for omgivelserne, de ligger i. Byggerierne understøtter alle SDCS' overordnede visioner for fysiske rammer, som omhandler:

- Bygningens rum, funktion og intimitet
- Mødet mellem patienten og udvikling
- Mødet mellem uderum og bygning
- Materialitet og farvesammensætning
- Lyssætning for dagslys- og kunstlys.

I 2020 er projektforslaget for Holbæk Sygehus – voksenambulatorium og regional enhed blevet godkendt som det sidste projekt i SDCS' byggeportefølje.

Næstved

På Næstved Sygehus står de nyrenoverede lokaler på 9. sal færdige, og Ambulatorium for Hormonsygdomme har taget imod deres første patienter. Ambulatoriet er blevet lyst og indbydende, og der er åbnet op til vinduespartierne, så der kommer mere naturligt dagslys ind – især i venteområdet, hvor udsigten ud over byen kommer til sin ret. Receptionsområdet har fået træbeklædning, der bryder med den klassiske sygehusstil. Ambulatoriet er placeret i et ikonisk højhusbyggeri fra 50'erne og bærer præg af byggestilen fra den tid med en lang gang med konsultationsrum på hver side. Man har ved ombygningen bevaret de kvaliteter, der er i den lange gang, og løftet kvaliteten bl.a. ved installation af døgnrytmelys, der matcher dagslyset udenfor. Størst fokus er lagt på det vente- og receptionsområdet, hvor den største fleksibilitet kunne hentes. Dette rum inviterer til et ophold med udsyn over byens tage og mulighed for flere typer af aktiv ventetid.

Et udsnit af Næstveds nye lokaler. Her ses receptionen og noget af venteområdet.

Holbæk

På Holbæk Sygehus er arbejdet med at finde den bedste løsning i de eksisterende bygninger ved at være på plads efter en inkluderende brugerproces. Diabetesambulatoriet skal spille sammen med det eksisterende Fælles Medicinsk Ambulatorium i den smukke gamle Akaciegård. I Holbæk arbejdes der bl.a. på en tilbygning i glas, der tager de gamle historiske bygninger med ind i en opdateret version af Akaciegården. Udtrykket bliver lyst og moderne, og tilbygningen danner rammen om venterummet, der får dobbelthøjde og udkig til haven.

Byggeriet forventes færdigt i 2. kvartal af 2022.

Køge

Videnshuset i Køge er en integreret del af sygehusbyggeriet under Sjællands Universitetshospital. Her er fokus på forskningsaktiviteter, og byggeriet kommer til at ligge i tæt sammenhæng med lokaler til lægeuddannelsen.

Byggeorganisationen er i proces med at udarbejde udbudsmaterialet til totalentreprisen, hvor visionerne for SDCS-byggerier vil indgå som en del af materialet.

Videnshuset forventes at stå færdigt i 2022.

Slagelse

I voksenambulatoriet på Slagelse Sygehus er man i udførelsesfasen. Ambulatoriet er beliggende i et byggeri fra 1960'erne, hvor hovedgrebet bliver at få lavet et indbydende venteareal med naturligt lysindfald og samspil med receptionsområdet. Rummet til Transitionsklinikken ligger som en transparent væg i forlængelse af venteområdet og skaber en forlængelse af arealet, og lokalet kommer til at trække den mere åbne fornemmelse helt ind i bygningen. Ambulatoriet bliver lyst, venligt og med fokus på den kliniske funktion.

Byggeriet forventes at stå færdigt med udgangen af 2. kvartal 2021

Nykøbing

På Nykøbing Falster Sygehus er SDCS involveret i tre ombygningsprojekter. Først og fremmest ombygningen af voksenambulatoriet, og derudover har SDCS været med til at finansiere en del af forskningshuset 'Athena-huset' samt ombygningen af børneambulatoriet. Athena-huset er færdigt og blev indviet i september 2020. Huset er med lyse lokaler, der indbyder til forskning, innovation og samarbejde. Variationen i rumstørrelser giver mulighed for både at lave små forskningsceller samt at afholde workshops og konferencer. I børneambulatoriet har SDCS bidraget til en ombygning, der åbner ankomstområdet op, og receptionen er placeret centralt, således at den lange hospitalsgang bliver opdelt i to. Børneambulatoriet er taget i brug i efteråret 2020.

Voksenambulatoriet er i udførelsesfasen. Her bindes de to etager sammen om to typer af venteområder, et roligt og et aktivt. Der åbnes op til haveanlægget, som udvides med en del af den tidligere kapelgård. Ankomstområdet er dobbelthøjt, så indtrykket er åbent og indbydende.

Voksenambulatoriet forventes at stå færdigt i 1. kvartal af 2021

.....

Øverst: Børneambulatoriet har blandt andet fået ombygget deres ankomst- og venteområde, så det fremstår mere imødekommende og moderne.

Midten: Voksenambulatoriet på Nyk. F. Sygehus er i fuld gang med at blive renoveret.

Nederst: Athena-huset er sygehusets forskningshus, der skal være med til at fremme forskning innovation og samarbejde.

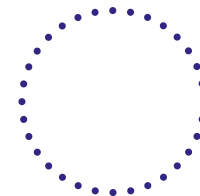
Kerneområder i SDCS

De aktiviteter, som SDCS igangsætter og gennemfører, er alle målrettet hele eller dele af diabetespopulationen i Region Sjælland eller grupper i risiko for at udvikle diabetes.

SDCS arbejder med fem kerneområder, hvorunder der udvikles og igangsættes initiativer og projekter. De fem kerneområder kan ses i figuren nedenfor.

I de følgende afsnit vil der først blive givet en kort status på en række godkendte og igangsatte initiativer, herefter vil der blive givet en beretning om nogle af årets aktiviteter under hvert kerneområde.

FOKUS

SDCS i covid-tid

Det har på mange måder været et mærkeligt år, hvor covid-19 har vendt op og ned på dagligdagen, og hvor mange opgaver og projekter enten er blevet aflyst, udskudt eller ændret til virtuelle formater. SDCS har også bidraget til covid-indsatsen i marts på forskellige måder:

Abdellatif Aharaz er til dagligt speciallæge i endokrinologi på Endokrinologisk Afsnit, Slagelse Sygehus. Men i marts blev glukosemålere byttet ud med podedinde, fordi Abdellatif har været en af dem, der har bidraget til covid-indsatsen både i coviddelt og covid-afsnit på matriklen.

– Jeg er gået ind i det med fuld sjæl og har fundet glæde i at kunne hjælpe nogle andre. Man føler virkelig, man er i frontlinjen – klar til krigen mod corona, og jeg håber, jeg har været med til at gøre en lille forskel, fortæller Abdellatif.

Til dagligt er Sara Kirketerp-Helenius afdelingssekretær i den regionale enhed. Men Sara hjalp sammen med blandt andre hospitalskolleger fra Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling til i det hvide telt uden for Holbæk Sygehus og tog imod patienter, der skulle podes for COVID-19.

– Jeg kan godt lide at hjælpe der, hvor der er brug for det. Selvom det er 13 år siden, jeg sidst arbejdede som lægesekretær med klinisk-administrative opgaver, så var det fedt at komme tilbage i rollen, og der blev taget så godt hånd om mig og sikkerheden i det hele, så jeg følte mig slet ikke utryk i pludselig at skulle være et andet sted, fortæller Sara.

Abdellatif Aharaz

Sara Kirketerp-Helenius

Oversigt over initiativer godkendt af bestyrelsen

I SDCS bliver størstedelen af alle aktiviteter, der tager udgangspunkt i kerneområderne beskrevet ovenfor, godkendt i bestyrelsen. Derudover udvikler og gennemfører SDCS pilotprojekter, partnerskaber, temadage m.m. I 2020 har SDCS fortsat de initiativer, der blev

igangsat i 2019, samt fået godkendt syv nye initiativer i bestyrelsen.

På de kommende sider vil de i alt 18 initiativer kort blive gennemgået.

Behandling af diabetes og senkomplikationer hos voksne

Patientcentreret opstartsforløb for voksne med type 1-diabetes

Formål og indhold

Formålet med initiativet er at skabe et ensartet opstartsforløb med et højt fagligt niveau. Opstartsforløbet skal bl.a. øge trygheden blandt patienter og pårørende, sikre egenmestring af sygdommen, øge andelen af ambulante forløb/gennemsnitlig kortere indlæggelsestid og inddrage pårørende mere end i dag.

Målgruppe

Målgruppen er alle patienter med nyopdaget type 1-diabetes i Region Sjælland.

Organisation

Udvikling og afprøvning af initiativet forankres i Endokrinologisk Ambulatorium på Sjællands Universitetshospital, Køge. I løbet af initiativet udrulles opstartsforløbet til de endokrinologiske ambulatorier på de øvrige sygehuse.

Status

Der er udviklet ny regional klinisk retningslinje, nyt fælles informationsmateriale, og initiativet er iværksat på SUH Køge og på vej på Holbæk Sygehus. Der er afholdt kursus i psykosocial støtte på tværs af de fire diabetesteam i regionen. De to sidste sygehuse kommer med i 2021.

Udgående diabetessygeplejerske

Formål og indhold

Formålet med initiativet er at optimere kvaliteten af diabetesbehandlingen hos personer med diabetes, der er indlagt på sygehus af anden grund. Der er behov for, at der tages hånd om diabetesbehandlingen så tidligt som muligt i patientforløbet under indlæggelse, samt få udbredt nyeste viden om optimal diabetesbehandling blandt personale på andre afdelinger. For at imødegå dette behov iværksættes en ordning med diabetes-sygeplejersker, som vil have en tilkaldfunktion, samt gennemføre opsøgende arbejde ift. indlagte patienter med diabetes og det tilknyttede personale.

Målgruppe

Den primære målgruppe er patienter med kendt eller nyopdaget diabetes indlagt på somatisk sygehus. Den sekundære målgruppe er sundhedspersonalet på somatiske afdelinger.

Organisation

Initiativet skal etableres på alle fire sygehusenheder i Region Sjælland, hvor alle afdelinger vil kunne benytte funktionen.

Status

Initiativet er igangsat på Køge, Holbæk og Nykøbing Falster sygehus i 2020, hvor den udgående funktion testes på forskellige somatiske afdelinger. Konceptet planlægges videreført til Slagelse Sygehus i 2021.

SDCS Teleambulatorier

Formål og indhold

Initiativet skal gøre det muligt at udføre konsultationer og foretage hjemmemålinger, uden at patienten behøver at være fysisk tilstede på sygehuset. Formålet med initiativet er at udvikle et fleksibelt og brugerinddragende telebehandlingstilbud til patienter tilknyttet endokrinologiske ambulatorier i Region Sjælland. Herunder er målene for initiativet; at understøtte implementeringen og brug af telefon- og videokonsultationer på ambulatorierne samt styrke patienternes brug af Min Sundhedsplatform, at sikre mulighed for hjemmemonitorering af relevante data, og at styrke patienternes mulighed for medbestemmelse i eget behandlingsforløb.

Målgruppe

Målgruppen for tilbuddet er patienter med diabetes tilknyttet de endokrinologiske ambulatorier, forudsat at den specifikke ydelse kan gennemføres ved hjælp af telefon eller video, og at patienten føler sig tryk. Desuden kan øvrige patienter i de endokrinologiske ambulatorier ligeledes få gavn af telebehandlingstilbuddet.

Organisation

Initiativet forankres på Holbæk, Køge, Nykøbing Falster og Slagelse sygehus.

Status

Initiativbeskrivelsen er godkendt og initiativet er i udviklingsfasen, hvilket betyder, at der indgås samarbejdsaftaler med de fire sygehuse, der skal varetage initiativet. Der er afholdt en workshop om initiativets visioner.

Multidisciplinære teams i relation til diabetiske fodkomplikationer

Formål og indhold

Det overordnede formål er at sikre den bedst mulige behandling og øge livskvaliteten for patienter med diabetiske fodsår via en indsats med fokus på behandlingen af fodsårene via multidisciplinære teams (MDT). Der opbygges og udvikles organisering af ambulante MDT til behandling af diabetiske fodsår. Herudover etableres et fagligt netværk mellem MDT på tværs af sygehuse.

Målgruppe

Patienter med diabetiske fodkomplikationer i Region Sjælland.

Organisation

På alle regionens fire akutsygehuse – med satellitfunktioner på to udefunktioner samt i psykiatrien. Projektet starter på Sjællands Universitetshospital i Køge og bliver derfra udbredt til de øvrige sygehuse.

Status

Der er i sommeren 2020 etableret MDT for diabetiske fodsår på henholdsvis SUH Køge og på Nykøbing Falster Sygehus. På Nykøbing Falster Sygehus og i Naksø Sundhedscenter opføres desuden nye værksteder til fodterapeuterne. På Holbæk Sygehus er man aktuelt ved at bygge faciliteter, herunder værksteder til fodterapeuterne. På Slagelse Sygehus eksisterer der i forvejen et velfungerende MDT. Der gennemføres løbende MDT-netværksmøder på tværs af sygehusematrikler.

Akutte tværsektorielle forløb i relation til diabetiske fodkomplikationer

Formål og indhold

Det overordnede formål er at sikre den bedst mulige og rettidige behandling af komplicerede fodsår. Initiativet omfatter patientinformation og to uddannelsesinitiativer målrettet personale med kontakt til patienter med fodsår i henholdsvis primær sektor og på akutafdelingerne. Undervisningstiltagene skal sikre viden om, hvordan diabetiske fodsår kan udvikle sig, og hvordan de skal behandles.

Derudover etableres en rådgivnings- og henvisningsmulighed i form af en hotline for patienter med diabetiske fodsår og behandlere i primærsektoren.

Målgruppe

Patienter med diabetiske fodkomplikationer i Region Sjælland.

Organisation

Udvikling og afprøvning af kompetenceudvikling i akutafdelingen samt hotline for diabetiske fodsår forankres i ortopædkirurgisk afdeling på Sjællands Universitetshospital i Køge og vil efterfølgende blive udbredt til regionens øvrige sygehuse.

Status

SUH Køge har udviklet patientinformation og kompetenceudvikling i akutafdelingen, som på sigt skal udbredes til regionens øvrige tre akutsygehuse. Patientinformation gennemgår pt. afprøvning og tilretning, og undervisning i Akutafdelingen afprøves ligeledes i 2. halvår af 2020.

Kompetenceudvikling i primærsektoren er forsinket pga. Corona-pandemien, men arbejdet fortsættes i samarbejde med Sorø Kommune og MDT Slagelse.

Hotline for diabetiske fodsår afprøves med udgangspunkt i SUH Køge i 2021.

Optimal behandling til patienter med vanskeligt helende fodsår og amputationer

Formål og indhold

Det overordnede formål er at sikre den bedst mulige behandling og øge livskvaliteten for patienter med diabetiske fodsår. SDCS bidrager til at udvikle rehabiliterende og pallierende indsatser til diabetespatienter med vanskeligt helende fodsår og amputation. Det vil sige, at SDCS bidrager med afklaring af behov for: Rehabilitering og palliation, forbedret adgang til hjælpemidler, arbejdsmarkedstilknytning og specialiseret rehabilitering efter amputation.

Målgruppe

Patienter med vanskeligt helende diabetiske fodkomplikationer og amputationer i Region Sjælland.

Organisation

Den overordnede ledelse varetages fra Ortopædkirurgisk Afdeling, Holbæk Sygehus, men som en regional funktion for borgere fra hele Region Sjælland.

Indsatsen bliver en del af en regional Vidensenhed for Rehabilitering og Palliation til patienter med Sår og Amputationer (VIRSA).

Status

Aktuelt afprøves tiltag med arbejdsmedicinsk udredning til personer med vanskeligt helende fodsår. Indsatsen er forankret i Arbejdsmedicinsk Afdeling, Region Sjælland.

Sammedagscreening til personer med diabetes med forløb på sygehus

Formål og indhold

Sammedagskomplikationsscreening er et tilbud til personer med diabetes om at blive screenet for komplikationer til diabetes på én og samme dag. Initiativet sigter mod at implementere 'samme dag under samme tag'-konceptet.

Det overordnede formål med initiativet er at sikre, at flere patienter bliver screenet for alle relevante diabetiske senkomplikationer, samt at screeningskvaliteten bliver ensartet høj på alle matrikler i Region Sjælland. Ved at tilbyde screeninger og svar i et sammedags-set-up, sikres den kliniske kvalitet, samtidig med at der tages hensyn til patienternes tid.

Målgruppe

Målgruppen er personer med diabetes i forløb på et af regionens sygehuse.

Organisation

Initiativet implementeres på Køge, Næstved, Nykøbing Falster, Slagelse samt Holbæk sygehuse.

Status

Sammedagscreening er implementeret på Køge Sygehus. I efteråret 2020 opstartede pilotafprøvninger på Næstved Sygehus med forventning om en implementering ved årsskiftet 2020-2021. Det forventes, at sammedagscreening implementeres på de resterende sygehuse i løbet af 1. halvår 2021.

Fællesklinik for patienter med hjertesygdom og type 2-diabetes (DIACOR)

Formål og indhold

Formålet med initiativet er at tilbyde et specialiseret forløb for patienter med både diabetes og hjertekarsygdom i et set-up, hvor personalet kan håndtere patientens samlede sygdomsbillede som ét hele.

Forløbet består af en opstartskonsultation ved en læge, for herefter at blive tilset ved både en diabetessygeplejerske og kardiologisk sygeplejerske i samme konsultation, i alt 3-4 gange inden for første halvår. Efterfølgende evalueres processen, og der fastlægges en individuel plan for det videre forløb sammen med patienten.

Målgruppe

Patienter med kendt eller nyopdaget samtidig type 2-diabetes og hjertekarsygdom.

Organisation

Initiativet er forankret på Holbæk og Slagelse Sygehus.

Status

Ved årets udgang er ca. 30 patienter opstartet i forløb i Fællesklinikken på Holbæk Sygehus.

Initiativet planlægges videreført på Slagelse Sygehus i 2021.

Behandling af diabetes hos børn og unge

Den optimale første indlæggelse – opstartsforløb for børn og unge med type 1-diabetes

Formål og indhold

Formålet med initiativet er at skabe et ensartet og velkoordineret forløb med et højt fagligt niveau fra diagnosetidspunkt og den efterfølgende måned for børn og unge med nydiagnosticeret type 1-diabetes samt deres familier.

Målgruppe

Målgruppen er alle børn og unge med nydiagnosticeret type 1-diabetes i Region Sjælland.

Organisation

Initiativet gennemføres på alle fire børne- og ungeafdelinger i Region Sjælland.

Status

Fælles regional patientinformation og skabelon for individuelle behandlingsplaner er udarbejdet. Alle fire diabetesteam arbejder ud fra tankerne i den "Den optimale første indlæggelse". Der arbejdes fortsat på en fælles regional hotline, som er nødvendigt for at øge andelen af ambulante forløb.

Rundt om barnet med type 1-diabetes

Formål og indhold

Formålet er at sikre den optimale støtte omkring barnet/den unge og familien, således at der fra den akutte fase (første måned) og resten af det første år skabes de bedst mulige forudsætninger for en god og ensartet håndtering af diabetes i barnets/den unges hverdag.

Målgruppe

Målgruppen er børn og unge med nydiagnosticeret type 1-diabetes i Region Sjælland.

Organisation

Initiativet består af syv del-elementer, hvor nogle afprøves i et enkelte diabetesteam, og andre udrulles til alle fire diabetesteam.

Der er fokus på hjemmebesøg, institutionsbesøg, netværksmøder samt tilbud om re-undervisning. Derudover er der planlagt kursus i psykosocial støtte for alle diabetesteam, screening for psykisk sårbarhed blandt børn og unge samt undervisningsdage for kommunerne.

Status

I 2020 er initiativet i udviklingsfasen, hvor de første elementer udvikles og gøres klar til egentlig udrulning og afprøvning i 2021.

DIA-venner

Formål og indhold

Formålet er at lære børn, unge og forældre at tælle kulhydrater samt udregne og tage korrekt insulin til måltider gennem både teori og praktisk madlavning. De vanlige individuelle konsultationer omlægges til gruppekonsultationer med mere leg og aktivitet.

Målgruppe

Børn og unge med type 1-diabetes samt deres forældre. Projektet inkluderer børn mellem 8-12 år, men udvides til 7-14 år.

Organisation

Initiativet igangsættes på Børne- og Ungeafdelingen på Sjællands Universitetshospital, Roskilde.

Status

I januar 2020 blev der afholdt Kick-off-arrangement med over 100 deltagere, og de først 10 grupper blev sammensat. Alle grupper har haft første konsultation, men corona-pandemien satte desværre grupperne på pause. Grupperne er genoptaget efter sommerferien, således at de fleste grupper har nået tre gruppekonsultationer i 2020.

Diamant (DIAbetes – Mestring – ANerkendelse – Trivsel)

Formål og indhold

Formål er gennem coaching og pædagogiske tiltag at give børn, unge og deres familie nye og bedre redskaber til at mestre livet med type 1-diabetes og derigennem sikre en positiv udvikling i både fysisk og mental sundhed.

Målgruppe

Målgruppen er alle børn og unge med type 1-diabetes tilknyttet Nykøbing Falster Sygehus. Derudover er målgruppen de støttepersoner, som er omkring barnet til hverdag fx forældre, søskende og diabetesteamet.

Organisation

Initiativet udvikles og drives i et samspil mellem diabetesteamet og FAAST, som er en konsulentvirksomhed, som har erfaring med kognitiv coaching og pædagogiske værktøjer.

Status

Initiativet er inddelt i tre faser: En udviklings-, en afprøvnings- og evalueringsfase. 2020 har været brugt til udviklingsfasen, og der er blevet udviklet værktøjer til brug i de planlagte konsultationer, samt afholdt den første "familiedag". Derudover er diabetesteamet blevet opkvalificeret via nye værktøjer og løbende coaching.

Indsats målrettet sårbare

Diabetesbussen – en udkørende screeningsfunktion til sårbare borgere

Formål og indhold

Diabetesbussen er et initiativ, der sigter mod at fremme lighed i sundhed for sårbare personer med diabetes i Lolland, Vordingborg og Guldborgsund kommuner. Diabetesbussen tilbyder screening for senkomplikationer tæt på patienten i en setting, hvor patienten allerede kommer eller opholder sig. Diabetesbussen tilbyder øjenscreening, fodscreening samt urin- og blodprøver. Personalet i bussen vil desuden fungere som tovholder for aktion i relation til fund ved undersøgelser i bussen.

Målgruppe

Sårbare borgere med diabetes, der ikke følger screeningsprogrammet for komplikationer hverken på sygehus eller i almen praksis.

Organisation

Initiativet forankres på Nykøbing Falster Sygehus. Det geografiske optageområde er Lolland, Vordingborg og Guldborgsund kommuner.

Status

Diabetesbussen er i efteråret 2020 startet med at besøge bosteder i de tre kommuner. Diabetesbussen kører fast to dage om ugen, og efter nytår udvides der med besøg på væresteder og plejehjem.

Oral sundhed og gravide – risikofaktorer for udvikling af Type-2 diabetes

Formål og indhold

Svær tandkødsbetændelse (parodontitis) resulterer i en inflammation, som øger risikoen for udvikling af type 2-diabetes og hjertekarsygdom. Som gravid har man pga. hormoner større risiko for at udvikle parodontitis og gravide kvinder, der ikke går til tandlæge, kan derfor ses som en sårbar gruppe ift. risiko for at udvikle type 2-diabetes. Indeværende initiativ tilbyder gratis undersøgelse, forebyggelse og parodontalbehandling til gravide, som ikke går regelmæssigt til tandlæge.

Målgruppe

Gravide kvinder, der ikke går regelmæssigt til tandlægen.

Organisation

Det vil blive tilbudt gravide med fødested på Holbæk eller Nykøbing Falster Sygehus. Initiativet er et samarbejde mellem SDCS, Københavns Universitet, Holbæk Sygehus, Nykøbing Falster Sygehus og Parker Institutet på Frederiksberg Hospital.

Status

Initiativet blev godkendt af bestyrelsen i sensommeren 2020. Det er nu ved at blive konkretiseret yderligere, skabt relevante samarbejder og opbygget en projektorganisation.

Fusionsklinikken – en fælles behandlingsenhed til behandling af samtidig psykisk sygdom og diabetes

Formål og indhold

Der er etableret en fysisk patientcenteret behandlingsenhed i tæt samarbejde mellem psykiatrien og diabetesambulatoriet. Formålet er at optimere behandling af samtidig psykisk sygdom og diabetes ved at inddrage F-ACT tilgangen (Flexible Assertive Community Treatment), samt at screene for og behandle diabetiske senkomplikationer.

Målgruppe

Patienter med svær psykisk sygdom og samtidig diabetes.

Organisation

Fusionsklinikken er etableret på Psykiatrisygehuset i Slagelse og var ved opstart forankret under Distrikts-

psykiatrien i Psykiatri Vest i tæt samarbejde med diabetesambulatoriet på Slagelse Sygehus (NSR). I slutningen af 2020 blev klinikken en selvstændig enhed i Psykiatrien. Klinikken er bemannet med psykiater, endokrinolog, psykiatri- og diabetessygeplejersker, sekretær, fodterapeut, diætist og peer-medarbejdere. Der planlægges endvidere ansættelse af socialrådgiver og ergo-/fysioterapeut.

Status

Ved udgangen af 2020 har der været godt 50 patienter tilknyttet klinikken. Tilbagemeldingerne fra de første patienter er, at de er glade for at være blevet henvist til klinikken, da de oplever, at hele deres situation rummes ét sted, hvor personalet arbejder på tværs af specialer og hjælper patienten med at finde vej og tilrettelægge en skræddersyet behandling.

Personalet oplever, at der er stor efterspørgsel efter klinikkens ydelser, som vil blive imødegået af klinikkens planmæssige udvidelse i 2021, hvor yderligere 75-100 patienter tilknyttes.

En sammenhængende indsats

Rådgivning ved sygeplejespecialist

Formål og indhold

Initiativet er et supplerende tilbud, der skal understøtte personalet i primærsektoren, som ønsker sparring til deres pleje og behandling af personer med diabetes.

Formålet med initiativet er at vejlede og rådgive sundhedsfagligt personale for at styrke sygdomsbehandling og forebygge forværring af sygdom i et tværprofessionelt samarbejde. Derudover at styrke det sammenhængende patientforløb og det tværsektorielle samarbejde mellem sygehus, kommuner og almen praksis samt bidrage med et kompetenceløft af personalet i primærsektoren.

Rådgivningen er målrettet håndtering af diabetes-problemstillinger vedrørende voksne og er forbeholdt henvendelser vedrørende ikke-akutte situationer.

Målgruppe

Målgruppen er sygeplejersker og sundhedskonsulenter fra kommuner og almen praksis med behov for viden om diabetes i relation til deres behandling og pleje af personer med diabetes.

Organisation

Initiativet forankres på Holbæk, Køge, Nykøbing Falster og Slagelse sygehus. Initiativet sammentænkes med initiativet Udgående Diabetessygeplejerske, således at fagpersoner i dette initiativ kobles til sygeplejespecialistrådgivningen.

Status

Initiativbeskrivelsen er godkendt, og initiativet er i udviklingsfasen, hvilket betyder at der indgås samarbejdsaftaler med de fire sygehuse, der skal varetage initiativet.

Uddannelse og kompetenceudvikling

Helbredsprofilen

Formål og indhold

Formålet med Helbredsprofilens diabetesfilm er at sikre let forståelig og tilgængelig viden om bl.a. sygdom, behandling og hverdagslivet med diabetes samt at støtte borgere med diabetes i deres egenmestring. Desuden skal filmene sikre ensartet information på tværs af sygehuse, almen praksis og kommuner.

Helbredsprofilens diabetesfilm vil blive tilgængelige for alle via www.Helbredsprofilen.dk. Filmene vil omfatte både ekspertfilm, der forklarer faktuelle ting omkring diabetes, og film med borgere og pårørende, der beretter om egne erfaringer og oplevelser med at leve med diabetes.

Målgruppe

Voksne med type 1-diabetes, voksne med type 2-diabetes, børn og unge med diabetes samt gravide med gestationel diabetes – og deres pårørende.

Organisation

Filmene produceres af teamet bag Helbredsprofilen, der er forankret i Region Sjælland. Initiativet er samtidig et nationalt projekt på tværs af alle fem Steno-centre.

Status

Arbejdet med udvikling af manuskripter og optagelse af film er fortsat på tværs af de fem steno-centre. Flere end 55 små film er blevet færdige i 2020, og yderligere 36 er sat i gang.

Læringspil

Formål og indhold

Brætspillet skal indgå som element i pakker til kompetenceudvikling af kommunalt personale og kompetenceudvikling ift opsporing på bosteder. Fokus er på opsporing af borgere, der kunne have en uopdaget type 2-diabetes. Spillet er et casebaseret brætspil, der understøtter en dialog om typiske tegn på diabetes og handlemuligheder i egen organisation. Brætspillet bliver produceret i 50 eksemplarer, som bosteder og hjemmepleje kan låne efter behov.

Målgruppe

Pædagogisk personale, social- og sundhedsassistenter og -hjælpere.

Organisation

Spillet udvikles i et samarbejde mellem SDCS, Ringsted Kommune med hjælp fra Copenhagen Game Lab.

Status

Spillet forventes færdigt 31/12-2020

Behandlingsinitiativer til voksne

Vores behandlingsinitiativer har i 2020 været udfordret af, at diabetesambulatorierne i en periode i foråret var helt eller delvist lukkede for almindelige konsultationer, og en del af personalet var lånt ud til COVID-19-afsnit. I denne periode har specielt telefonkonsultationer været benyttet i stort omfang i ambulatorierne.

På trods af disse ændrede og vanskelige arbejdsvilkår er det alligevel lykkedes at komme i gang med hovedparten af de planlagte initiativer i diabetesambulatorierne – samt at udvikle og forberede nye aktiviteter i hele regionen. De nye aktiviteter er primært med udgangspunkt i vores erfaringer med diabetesbehandling på distancen og behovet for at tænke fremtidens diabetesambulatorium på en ny og endnu bedre måde. Nedenfor er nogle af de aktiviteter, der er søsat, beskrevet yderligere.

SDCS Teleambulatorier

Der er i Region Sjælland en ambition om at gøre sundhedsvæsenet mere tilgængeligt for den enkelte patient, uanset hvor i regionen de bor. I samarbejde med det regionale E-hospital og folkene bag MinSP har SDCS sat fokus på brug af teleløsninger i diabetesambulatorierne. Der arbejdes konkret med bedre og mere effektive telefon- og videokonsultationer, hjemmemonitorering af blodtryk og blodsukker samt integrering af måleapparater. Overordnet er målet et behovsstyret ambulatorium, hvor patienter og behandlere tilrettelægger et individuelt tilpasset behandlingsforløb for den enkelte.

Komplikationsscreening på én dag

Sammedags-komplikationsscreening som et tilbud til alle patienter på sygehusene er en kæmpe opgave med samling af gode engagerede kræfter i form af bioanalytikere fra de klinisk biokemiske afdelinger, fodterapeuter i ortopædkirurgisk afdeling, øjenlæger fra øjenafdelingen samt sygeplejersker og læger fra diabetesambulatorierne – et givende, tværfagligt samarbejde. Initiativet er startet på Sjællands Universitetshospital i Køge med pilotafprøvninger af logistikken og er nu rigtig flot kørende. På Næstved Sygehus er hormonambulatoriet flyttet ind i nyrenoverede lokaler på 9. sal med udsigt over byen – og er også her godt i gang med dette initiativ. Og det bedste af det hele: langt hovedparten af patienterne er endog meget tilfredse med dette tilbud.

Udgående diabetessygeplejerske

Som en ganske særlig støtte til vores kolleger i sengeafdelingerne har vi netop startet et initiativ med en udgående sygeplejerske. Den udgående sygeplejersker opsøger mennesker med diabetes, der er indlagt på baggrund af andet end deres diabetes på forskellige afdelinger på sygehuset. De tilbyder sparring til personalet om diabetesrelaterede problemstillinger og bidrager med kompetenceløft til personalet.

FOKUS

Diabetespatienter får besøg af diabetessygeplejerske på tværs af afdelinger

Mellem 15 og 20 procent af alle indlagte patienter på landets sygehuse har diabetes. Og selvom patienten er indlagt med noget helt andet, så påvirkes deres diabetessygdom ofte af indlæggelsen.

Dette er noget af baggrunden for, at man på Sjællands Universitetshospital, Køge i samarbejde med Steno Diabetes Center Sjælland siden 1. oktober har startet en ordning, hvor sygeplejersker fra Diabetesambulatoriet dagligt gennemgår patienter på i første omgang hospitalets ortopædkirurgiske afdeling.

– Først og fremmest vil vi jo gerne sikre, at patienter med diabetes har den bedste regulering af deres sygdom, uanset hvor de måtte være indlagt på sygehuset. Det er med til overordnet set at give nogle bedre patientforløb, fordi patienterne vil

blive udskrevet til deres egen læge med en bedre reguleret diabetes. Og det kan i nogle tilfælde også være med til at forkorte indlæggelsen, fordi de også får en bedre behandling under indlæggelsen, forklarer afdelingssygeplejerske Patricia Lindhardt fra Diabetesambulatoriet.

Efter planen udbredes ordningen til alle afdelinger på Sjællands Universitetshospital i løbet af 2021. Derudover er Nykøbing Falster Sygehus også gået i gang med initiativet pr. 1/10. Holbæk Sygehus er gået i gang med initiativet pr. 15/11, og Slagelse og Næstved Sygehus starter det op i 2021.

Målet er, at initiativet er spredt til de somatiske sengeafsnit på alle Regionens sygehuse medio 2022.

Patricia Lindhardt er afdelingssygeplejerske på Diabetesambulatoriet, Sjællands Universitetshospital Køge og har været med i udviklingen af den 'udgående diabetessygeplejerske'

Behandlingsinitiativer til børn og unge

2020 blev året, hvor de første nye behandlingsinitiativer for alvor nåede ud til børnene med type 1-diabetes og deres familier i Region Sjælland. De fire dedikerede tværfaglige diabetesteams på børneafdelingerne har arbejdet benhårdt med at udvikle og implementere nye tilbud med god opbakning fra afdelingsledelserne. Nedenfor er beskrevet nogle eksempler på de initiativer, der er ved at blive implementeret i afdelingerne.

'DIA-venner'

I januar startede de første gruppekonsultationer for børn og deres forældre op i børneambulatoriet SUH Roskilde, som fik navnet 'DIA-venner' i en navnekonkurrence blandt børnene. Et forskningsprojekt lavet i samarbejde med Professionshøjskolen Absalon, personale og familier fra SUH Roskilde og Holbæk har sat fokus på forventninger til og erfaringer med gruppekonsultationer. Resultaterne bruges i videreudviklingen og præsenteredes ved 'ISPAD'-konferencen 2020 samt i en efterfølgende videnskabelig artikel.

Opstartsforløb

Det nye opstartsforløb for nydiagnosticerede børn og unge er søsat på alle fire børneafdelinger. Vores helt nye informationsmateriale formidler gennem tekst og billeder den vigtige viden om diabetes til både børn og voksne.

En ny, regional diabetes-hotline skal sikre, at familier kan få diabetesfaglige råd og vejledning uden for almindelig arbejdstid. Det forventes, at hotlinen kan gå i luften i starten af 2021.

Hvor mange kulhydrater er der i en pandekage?

Der er ikke så meget tvivl, når man spørger 12-årige Astrid Nymann fra Lejre: Det er blevet meget sjovere at gå til kontrol på Sjællands Universitetshospital, Roskilde. Astrid har type 1-diabetes og har levet med diagnosen i 5-6 år, så hun har opbygget en vis erfaring med ambulatoriebesøg, hvor der måles blodsukker og snakkes om insulinpumper.

.....

Astrid Nymann og hendes far Rune Nymann er begge begejstrede for det nye initiativ 'DIA-venner'.

Det bliver der stadigvæk – altså målt og snakket om blodsukker og den slags. Den helt store forskel på nu og tidligere er, at der også sker noget andet imens.

Læring gennem krop, leg og sanser

Astrid og hendes familie er en del af Steno Diabetes Center Sjællands tilbud om gruppebaserede diabeteskonsultationer, Praktisk Kulhydrattælling. Her er både børn og deres forældre i centrum, men hver for sig. For børn lærer bedst gennem krop, leg og sanser – og derfor skal de, helt bogstaveligt, have hænderne i pandekagedejen.

Og mens der bliver bagt og spist pandekager, snakker klinisk diætist Birgitte Schnack Nielsen med børnene og demonstrerer, hvordan de kan veje pandekagerne af, taste dem ind i en app – og få et meget præcist tal for antallet af kulhydrater i det, de spiser.

– Målet er, at børnene lærer, at de er nødt til at forholde sig til det, de putter i munden. Og at diabeteskonsultationen helst skal være så sjov, at man faktisk har lyst til at tage med mor og far hen på sygehuset, siger Birgitte Schnack Nielsen.

Inspiration for forældrene

Mens Astrid står og griner ude i køkkenet sammen med de tre andre piger, som er til gruppekonsultation denne dag, er forældrene samlet i et rum for sig. Her taler de med hinanden, diabeteslægen og ambulatoriets diabetessygeplejersker om udfordringerne i hverdagen.

– Det betyder rigtig meget, at de voksne er samlet for sig selv på den her måde. Vi taler om nogle helt andre ting end tidligere. Det er godt at få bekræftet, at andre forældre står med de samme frustrationer som en selv – og der kan også være inspiration at hente i, hvordan andre tackler de situationer, som bare opstår i hverdagen, understreger Rune Nymann.

Et tæt program

Inden dagens madlavning nåede pigerne lige omkring at få lavet deres udvidede 12 års-kontrol, så det er et forholdsvis tæt program sådan en dag. Alligevel er Astrid ikke et sekund i tvivl:

“Det er hyggeligt at være sammen med de andre piger. Og sjovt at lave mad. Før var det helt anderledes – der var jeg bare med, mens de voksne snakkede om mig. Nu laver jeg faktisk noget, og jeg lærer noget, mens jeg snakker med Birgitte. Det er meget sjovere end bare at sidde stille”, slutter Astrid.

DIAMANT (DIabetes Mestring, Anerkendelse og Trivsel)

En helt ny tilgang med pædagogiske og coachinginspirerede værktøjer, der skal hjælpe familier med at mestre livet med diabetes, er startet op på Nykøbing Falster Sygehus. Det sker i et tæt samarbejde mellem diabetesteamet, børneafdelingens pædagog og firmaet F.A.A.S.T. Et forskningsstudie lavet i samarbejde med Steno Copenhagen har afdækket familiernes oplevelser, udfordringer og behov, hvor resultaterne bliver brugt i den fortsatte udvikling af DIAMANT og er blevet præsenteret på ISPAD-konferencen og i en efterfølgende videnskabelig artikel.

Rundt om barnet

I slutningen af 2020 blev forberedelserne til initiativet 'Rundt om barnet med type 1-diabetes' skudt i gang. Her sætter vi fokus på, den støtte barnet og familien har behov for fra omgivelserne, herunder et styrket samarbejde med skoler og kommuner og med et særligt fokus på de børn, der har brug for ekstra støtte.

Forebyggelse af overvægt og type 2-diabetes blandt børn og unge i sårbare familier

I 2020 har vi sat fokus på forebyggelse af overvægt og type 2-diabetes blandt børn og unge.

Et samarbejde med Vordingborg Kommune og Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse (CKFF) er etableret med henblik på at knække kurven for overvægt blandt børn og unge i et socioøkonomisk udsat område af Danmark.

Et forskningsstudie skal desuden sætte fokus på børn og unge af forældre med type 2-diabetes, som er i øget risiko for selv at udvikle diabetes. Studiet vil bl.a. bidrage med at identificere risikofaktorer og sårbare familier samt afdække familiernes behov for støtte.

Studiet laves i et samarbejde med Statens Institut for Folkesundhedsvidenskab, Roskilde Universitet samt CKFF.

FOKUS

Et ambulatorium på hjul

Diabetesbussen er Steno Diabetes Center Sjællands nye tilbud i Region Sjælland til nogle af de mest udsatte med diabetes i Vordingborg, Guldborgsund og Lolland kommuner.

Er man sårbar med diabetes, er risikoen for alvorlige senfølger væsentligt større. Men det kan være svært at overskue de årlige undersøgelser, når livet driller. Og af denne grund kan det ofte ende i udeblivelser. Med diabetesbussen prøver vi at ændre dette.

I bussen kan man få lavet alle de undersøgelser, der normalt hører til en diabeteskontrol. Og bussens personale har derudover ekstra fokus på, at undersøgelserne ikke er forgæves bagefter.

– Vi hjælper med at sikre, at svarene på undersøgelserne kommer frem til borgeren, og at eventuelle henvisninger til videre behandling sættes i gang. Det er super vigtigt, at der følges op efter screeningen, da vi ofte ser, at skift mellem behandlinger og undersøgelser og ikke mindst skift mellem fx egen læge og sygehus kan være svære at finde rundt i og overskue, forklarer specialeansvarlig overlæge i endokrinologi og centerchef Allan Kofoed-Enevoldsen.

Indsats målrettet sårbare

Region Sjælland har både den største forekomst af diabetes samt vækst i antallet af nye tilfælde i Danmark. Samtidig har regionen en høj andel af sårbare personer med diabetes.

I SDCS tror vi på, at mennesker med størst behov for hjælp også skal have den største støtte. Vi skaber derfor specifikke initiativer målrettet sårbare personer med diabetes, som i dag ikke støttes tilstrækkeligt af den eksisterende diabetesindsats.

Hvor området for sårbare i 2019 drejede sig om at få beskrevet de første initiativer og få organisationen på plads, har 2020 haft fokus på at få Fusionsklinikken og Diabetesbussen i drift samt skabe et vidensfundament for områdets strategiske fokus. Nedenfor er beskrevet nogle eksempler på de aktiviteter, der derudover er i gang.

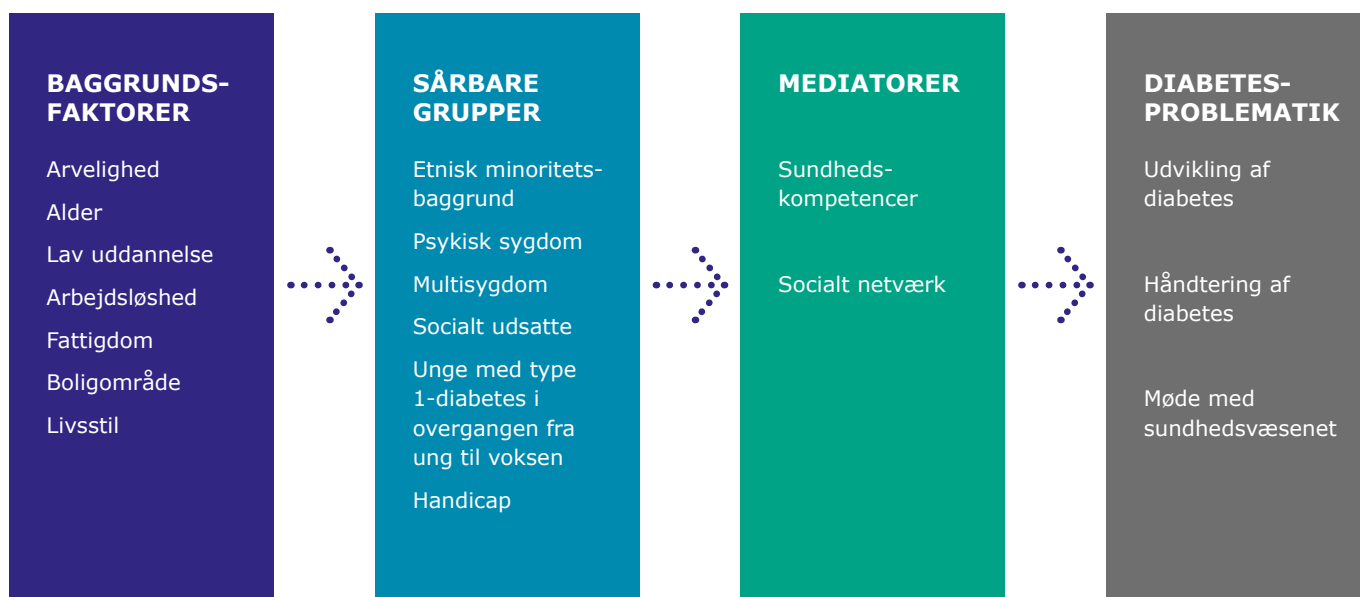
Rapport om sårbare grupper

I 2020 dokumenterede vi sammen med VIVE seks konkrete sårbare grupper, hvor der var behov for at igangsætte målrettede initiativer. Samarbejdet med VIVE identificerede endvidere to mediatorer, der skulle adresseres, hvis der aktivt skulle gøres noget ved udviklingen af diabetes, håndteringen af diabetes samt sårbare gruppers møde med sundhedsvæsenet.

De seks sårbare grupper og de to mediatorer peger både på områder, hvor SDCS er godt i gang, men også områder hvor der er stort behov for viden og udvikling af initiativer.

VIVE-rapporten identificerede bl.a., at der er behov for at igangsætte aktiviteter relateret til personer med handicap og samtidig diabetes, da der er begrænset viden på dette område. Der er derfor i 2020 ansat en medarbejder, der bl.a. skal arbejde med dette.

Oversigt over fund i rapport udarbejdet i samarbejde med VIVE

Sundhedskompetence på erhvervsskoler

I 2020 blev der bevilliget midler til SDCS fra Danske Regioner til projekt Data-Sund-EUD. Målet med Data-Sund-EUD er i samarbejde med Steno Diabetes Center Copenhagen (SDCC) at udvikle en model og intervention rettet mod bedre sundhed blandt de studerende på de erhvervsfaglige uddannelser.

Mødesteder for sårbare

I samarbejde med Professionshøjskolen Absalon, Københavns Professionshøjskole og SDCC er der i 2020 blevet indsendt en ansøgning til projektet EduCom4Health, der vil udvikle eksisterende mødesteder til bedre at møde sårbare med risiko for at udvikles diabetes. Målet med EduCom4Health er at udvikle og beskrive kompetencer hos social- og sundhedsfagligt personale, der møder sårbare. Såfremt dette projekt lykkes, vil det afføde udvikling af nyt curriculum på de involverede social- og sundhedsfaglige skoler, og dermed have en blivende effekt på fremtidig fagpersonales interaktion med sårbare personer.

Sociale effektinvesteringer

SDCS har som leder af Forebyggelsesalliancen sammen med Steno Diabetes Center Aarhus, SDCC, Novo Nordisk A/S og Aarhus Kommune igangsat en dansk og international afdækning af muligheden for at foretage sociale effektinvesteringer inden for forebyggelse og behandling af diabetes. Arbejdet har udmøntet sig i en afdækning, såvel som en beskrivelse, af fem mulige investeringscases, der i 2021 forventes at lede til 2-3 investeringer. Arbejdet har været økonomisk støttet af den Sociale Kapitalfond.

FOKUS

Første klinik i Danmark samler behandling af diabetes og psykisk sygdom

Den nyåbnede Fusionsklinik vil gøre op med, at borgere med både diabetes og psykisk sygdom ifølge flere undersøgelser har langt større risiko for at få komplikationer og dø af sin diabetes og generelt har ringere livskvalitet, end personer som kun lider af diabetes.

Klinikken behandler som det første sted i landet, diabetes og psykisk sygdom under samme tag og skal på den måde øge sundheden for en meget udsat gruppe borgere.

Behandlingen udføres af et tværfagligt team, der tilsammen har erfaring med både psykisk sygdom og diabetes, og som mødes med patienten og eventuelt pårørende for sammen at lægge en behandlingsplan.

Fusionsklinikens arbejde bygger på den såkaldte F-ACT-model, der går fleksibelt og vedholdende til hver patient.

- Vi ved, at de mest sårbare patienter har svært ved at opsøge behandlingssystemet. Hos os rykker diabetessygeplejerske og psykiatrisk sygeplejerske derfor ud fx til patientens eget hjem som en slags udekørende funktion, hvis vores patienter ikke er i stand til at møde op på klinikken. Kort sagt intensiverer vi behandlingen, når det går dårligt, og nedjusterer senere, når man har det bedre igen, siger overlæge i psykiatri og daglig leder af Fusionsklinikken Christina Augusta Buchholt Renstrøm.

En sammenhængende indsats

For Steno Diabetes Center Sjælland er det essentielt, at personer med diabetes oplever en sammenhæng i deres behandlingsforløb både på og uden for sygehuset. Det kræver høj faglig kvalitet på tværs af sektorerne – både i forhold til forebyggelse af senkomplikationer, behandling, pleje og rehabilitering. Derfor prioriterer vi samarbejdet med primærsektoren højt og understøtter og udvikler indsatser på tværs af sektorer og internt i sektorer.

I 2020 har der været fokus på at afdække samarbejdsmuligheder og konkrete områder, hvor SDCS kan understøtte primærsektoren i forhold til arbejdet med personer med diabetes. På den baggrund er der igangsat en række aktiviteter, der både er målrettet kompetenceløft hos medarbejdere i primærsektoren, understøtter arbejdet med særligt sårbare grupper og styrker samarbejdet på tværs af sektorerne. Nedenfor er beskrevet et par eksempler af de aktiviteter, der er igangsat.

Kompetenceløft og netværk

Der er i 2020 afholdt en række aktiviteter målrettet personale i primærsektoren, som har haft til mål at øge kompetencerne inden for specifikke områder vedrørende diabetes. Emner og behov er identificeret i samarbejde med målgrupperne, som også har været inddraget i udviklingen af aktiviteten for bl.a. at sikre et højt fagligt niveau og relevans for hverdagens udfordringer. Eksempler:

- Temadage for fodterapeuter om diabetiske fodsår
- Klyngepakker til almen praksis i forhold til forebyggelse og behandling af diabetiske fodsår og diabetisk nefropati. Pakkerne er udviklet i samarbejde med KAP-S

I samarbejde med SDCA, SDCC og SDCN har der været afholdt konference for praktiserende læger og deres praksispersonale med fokus på nyeste viden om type 2-diabetes – behandlingsretningslinjer og følgesygdomme. På grund af corona-pandemien blev konferencen afholdt virtuelt.

Indsatser på tværs af sektorerne

Det er i 2020 besluttet, at der de kommende år skal sættes fokus på brugen af teleløsninger i diabetesbehandlingen, bl.a. via initiativet omkring SDCS Teleambulatorier. Brug af videokonferencer åbner også op for nye muligheder i det tværsektorielle samarbejde. I samarbejde med Kalundborg Kommune, Holbæk Sygehus og Region Sjællands E-hospital blev der i 2020 afprøvet en model for virtuelt ambulatoriebesøg i eget hjem, hvor den kommunale hjemmesygeplejerske var tilstede i borgerens hjem.

FOKUS

Det virtuelle diabetes-ambulatorium rykker ud

I Kalundborg har en lille gruppe ældre og udsatte borgere med diabetes i første halvår af 2020 fået virtuelt besøg af deres diabetessygeplejerske hjemme i stuen. Et samarbejdsprojekt mellem Kalundborg Kommune, Region Sjælland, E-hospital og Steno Diabetes Center Sjælland har vist sig så succesfuldt, at det nu rulles ud i større skala.

Bedre udbytte af konsultationer

Kommunal hjemmesygeplejerske Mia Højgaard Stochholm fra Kalundborg Kommune har fungeret som den udgående del af tilbuddet og har besøgt borgerne i deres hjem. Via en Skype-forbindelse har hun været diabetes-sygeplejerske Mie Kysts forlængede arm. Mie sidder nemlig på Medicinsk Ambulatorium i Kalundborg Sundheds- og Akuthus og har forestået kontrollerne på afstand.

Det er jo en særlig gruppe borgere, som har været en del af det her projekt. Der er tale om mennesker, som dels har svært ved at komme ind på ambulatoriet og dels – for manges vedkommende – har svært ved at huske ting. Så jeg oplever relativt ofte, at de kommer uden deres blodsukkerapparat, og at de ikke lige kan huske, hvilken slags medicin de tager. Derfor er der en stor faglig gevinst i at have en kvalificeret sygeplejerske ude i borgernes eget hjem: Mia sørger for at måle deres blodsukker, kan tjekke deres medicin osv. Det her projekt giver simpelthen bedre konsultationer, siger Mie Kyst.

Udvides til hele kommunen

Projektet har kørt som et samarbejde mellem Kalundborg Kommune, Holbæk Sygehus, Region Sjællands E-hospital og Steno Diabetes Center Sjælland med økonomisk støtte fra Sundheds- og Ældreministeriets pulje til modernisering og etablering af sundheds- og lægehuse.

På baggrund af succesen har kommune og sygehus allerede besluttet, at projektet skal udvides til at dække hele kommunen. Målgruppen bliver sårbare og ældre borgere, som har svært ved selv at komme hen til ambulatoriet. Og på sigt er håbet, at vi også kan brede det ud til andre kommuner i regionen.

(tv.) og hjemmesygeplejerske Mia Højgaard Stochholm (th.) er det stærke team, der sørger for virtuelle konsultationer til en gruppe sårbare borgere i Kalundborg Kommune.

Projekter målrettet borgere med etnisk minoritetsbaggrund

Ultimo 2019 oprettede SDCS en mindre pulje, hvor kommuner og andre samarbejdspartner kunne søge om midler til at gennemføre projekter inden for forebyggelse og behandling af type 2-diabetes blandt borgere med etnisk minoritetsbaggrund i samarbejde med SDCS. Med baggrund i denne pulje er der i 2020 igangsat følgende projekter:

- **Den Interkulturelle samtale:** Formålet er at styrke interkulturelle kompetencer hos sundhedsfagligt personale, så de kan udføre effektive og dialogorienterede samtaler med borgere med etnisk minoritetsbaggrund. Derigennem ønskes at forbedre forebyggelse, behandling og mestring af diabetes hos målgruppen. Samarbejde med Slagelse Kommune, Roskilde Kommune, Holbæk Kommune og firmaet 'På Tværs'.
- **Medicinsamtaler på apotek målrettet etniske minoriteter med type 2-diabetes:** Formålet med dette projekt er at støtte leveringen af medicinsamtaler til patienter med type 2-diabetes, som har etnisk minoritetsbaggrund og en samtidig sprogbarriere. Samarbejde med bl.a. Pharmakon og Danmarks Apotekerforening.
- **Diabetesskole for etniske minoriteter i Vordingborg:** Formålet med dette projekt er at udvikle og implementere en diabetesuddannelse målrettet borgere med etnisk minoritetsbaggrund. Det er et samarbejde på tværs af sundheds- og arbejdsmarkedsområdet i Vordingborg Kommune.
- **Diabetes blandt etniske minoriteter i Kalundborg:** Projektet er inspireret af 'Design Thinking'-metoden. Først afdækkes borgernes behov gennem interviews og workshops med fokus på borgernes udfordringer, erfaringer og ønsker i forhold til livet med diabetes. Derefter udvikles og afprøves en indsats med afsæt i resultaterne fra afdækningen og i samarbejde med borgerne og lokale aktører.

Antropolog og tovholder Nadia El Gendi (tv.) og sundhedskoordinator i Slagelse Kommune Marianne Sveistrup Hansen (th.).

FOKUS

Kulturel kalibrering

Steno Diabetes Center Sjælland sætter sammen med Roskilde, Holbæk og Slagelse Kommune fokus på den interkulturelle samtale.

Her forsøger man at styrke de interkulturelle kompetencer hos de sundhedsfaglige medarbejdere i kommunerne og på den måde forbedre forebyggelse, behandling og sygdomsforståelse af diabetes hos borgere med ikke-vestlig baggrund.

Og det har været en stor succes, fortæller en af deltagerne i projektet, sundhedskoordinator Marianne Sveistrup Hansen fra Slagelse Kommune:

– Vi er blevet undervist af antropologer, som først har været ude at observere vores praksis i hverdagen. Og det har været virkelig godt, fordi antropologerne har en indsigt i spillet mellem mennesker og vores kulturelle adfærd.

Fokus har været på samtalen. Og der har været flere spændende observationer undervejs:

– Vi overværede ofte situationer, hvor borgerne ikke nødvendigvis ved, hvad selve udgangspunktet for samtalen overhovedet er: Der mangler simpelthen en kulturel kalibrering – en fælles forståelse af, hvorfor borgeren i det hele taget befinder sig i det kommunale sundhedshus, og hvad udbyttet af det her møde kunne tænkes at blive, fortæller antropolog og tovholder på undervisningen Nadia El Gendi.

Uddannelse og kompetenceudvikling

Uddannelsesområdet kom for alvor i gang i 2020, hvor der blev udarbejdet en strategi for området. Strategien beskriver, hvilke områder og aktiviteter der skal arbejdes med de første år, og flere af disse er allerede sat i værk. I grove træk handler det om at få organiseret uddannelsesområdet og prioriteret hvilke områder, der skal tages fat på først, samt iværksætte de første uddannelsesinitiativer og -aktiviteter.

Organisation og netværk

På det organisatoriske plan har fokus i 2020 været at få opbygget et team af undervisere, der kan indgå i initiativer og projekter med elementer af kompetenceudvikling eller patientuddannelse i sig. Der er i 2020 frikøbt to sygeplejersker 1-2 dage per uge, og der er flere på vej. Derudover er der blevet ansat en diætist, forankret i Fusionsklinikken, og der gives assistance i forhold til initiativer omhandlende diabetiske fodsår af en overlæge fra Ortopædkirurgisk Afdeling.

På nationalt plan indgår SDCS i et netværk med de andre fire Steno Centre på uddannelsesområdet, hvor der løbende sparres og erfaringsudveksles. Alle har et fælles fokus på og ønske om at samarbejde på tværs af centrene.

Kompetenceudvikling

Kompetenceudviklings-aktiviteter i SDCS kan deles op i tre grupper: reelle kompetenceudviklingsinitiativer, udviklingsinitiativer, hvor kompetenceudvikling er en del af initiativet og enkeltstående kompetenceudviklingsaktiviteter. Som eksempler på de tre kan fra 2020 nævnes:

- Brætspil til kompetenceudvikling af kommunalt personale, og kompetenceudvikling i forhold til opsporing på bosteder.
- Kursus i psykosocial støtte som en del af initiativet "patientcentreret opstartsforløb for voksne med type 1-diabetes", og kompetenceudvikling af øjenfotografer som en del af initiativet "sammedagskomplikations-screening"
- "Temadage om diabetiske fodsår" for fodterapeuter og "Temadag om motivation" til livsstilsændringer for kommunerne.

Patientuddannelse

Det har været en udfordring at gennemføre reel patientuddannelse i 2020 pga. corona-pandemien, men dette til trods er der blevet udviklet en række materialer til patienter og pårørende. Det drejer sig bl.a. om de film, vi på tværs af Steno-centrene og i samarbejde med Det Nære Sundhedsvæsen i Region Sjælland udvikler til www.helbredsprofilen.dk, hvor flere end 55 små film er blevet færdige, og yderligere 36 er sat i gang.

Desværre er kun en af tre temaaftener for borgere med diabetes og deres pårørende blevet gennemført, da det ikke har været muligt at gennemføre på forsvarlig vis.

FOKUS

Nyt brætspil om diabetes

Medarbejderne i Region Sjællands kommunale hjemmepleje kan snart spille sig klogere på diabetes. Steno Diabetes Center Sjælland har nemlig udviklet et nyt dialogspil, der skal styrke kompetenceudviklingen.

I løbet af en times tid skal 4-6 deltagere samarbejde om cases, der simulerer situationer, SoSu-hjælpere og -assistenter kan møde i deres hverdag.

– Det fungerer rigtig godt – ikke mindst fordi medarbejderne har kunnet se meningen med spillet og de cases, de har diskuteret, lyder det fra leder af hjemmeplejen i Ringsted Kommune, Karin Birgitte Sørensen, hvis medarbejdere har været med til at teste spillet.

Spillet er designet fleksibelt, så det passer til den travle hverdag. Det lægger derudover op til en struktureret dialog om diabetes, hvor deltagerne diskuterer konkrete og genkendelige cases.

– Vi vil jo gerne have, at medarbejderne i kommunerne bliver endnu skarpere på tegnene på diabetes, så de kan spotte sygdommen hos deres borgere, siger Marie Sonne Kristensen, der er programchef for uddannelse i Steno Diabetes Center Sjælland.

Man forventer at lave 50 spil, som skal lånes ud til regionens 17 kommuner på skift. Spillet er stadig i testfasen, men forventes klar i januar 2021.

Nogle af medlemmerne i SDCS' forskningsråd til første forskningsrådsmøde i 2020.

Forskning

I starten af 2020 blev Forskningsrådet for SDCS nedsat. Rådet består af 16 medlemmer, der foruden SDCS' forskningschef/direktør omfatter patienter, seniore forskere, ph.d.-studerende, regionale ledere og samarbejdspartnere fra primærsektoren og uddannelsesinstitutioner.

En af de første opgaver for Forskningsrådet har i 2020 været at få sat gang i det strategiske arbejde for diabetesforskning i Region Sjælland. Mange ambitioner for forskningsområdet blev formuleret allerede i starten af marts, da partnerne var samlet hele dagen til rådets kick-off-arrangement.

Forskningsrådet mødes i alt fire gange om året og arbejder blandt andet med udvikling og implementering af forskningsstrategien for SDCS, ligesom rådet tager stilling til ansøgninger til den årlige SDCS-forskningspulje. SDCS-forskningspuljen henvender sig til forskere, men i høj grad også klinikere i og uden for regionen, der vil iværksætte forskningsprojekter i samarbejde med SDCS.

Patientfølgegruppe

Forskningsrådet bakkedes op af en patientfølgegruppe, der for nuværende består af fire patienter med type 1- og type 2-diabetes. Patientfølgegruppen understøtter de to patientrepræsentanter, der sidder med som medlemmer i Forskningsrådet. Følgegruppen drøfter og giver input til Forskningsrådets arbejde og tager særligt stilling til metoder og områder for patientinvolvering i forskning.

Strategisk retning

SDCS ønsker at bedrive missionsdrevet forskning og understøtte indsatser, der bidrager til at minimere den eksisterende ulighed i sundhed. Der bliver nu og fremadrettet lagt stor vægt på, at den forskning, der støttes direkte af SDCS, inddrager borgere og patienter, samt alle hjørner af den virkelighed omkring patienten, som involveres i forebyggelse og behandling af diabetes. Et andet vigtigt fokus for forskningsrådet og forskere i SDCS er, at forskningen sammen tænkes med det faglige og kliniske arbejde, og dermed har implementeringspotentialer helt fra opstart af forskningsprojekterne.

FOKUS

Hjemmebesøg med effekt

På Børneambulatoriet på Holbæk Sygehus tilbyder man hjemmebesøg til alle familier med et barn, der lige har fået type 1-diabetes. Her kommer en læge og diætist ud til familierne (samt familiens netværk) og snakker om diabetes, behandling, kost og håndtering af sygdommen i hverdagen.

Tilbuddet har kørt i syv år. Og nu samler et forskningsprojekt, støttet af Steno Diabetes Center Sjælland, op på familiernes udbytte af hjemmebesøgene. Sygeplejerske Margrethe Truelsen har været frikøbt fra sit kliniske arbejde en dag om ugen for at gennemføre undersøgelsen.

– Vi har haft en klar fornemmelse af, at familierne er glade for tilbuddet, men hvis det skal kunne bredes ud til andre ambulatorier i regionen, så er der brug for konkret viden, siger Margrethe.

Og forskningsprojektet bekræfter antagelsen om, at det både er vigtigt og udbytterigt for familierne. Margrethe fortæller bl.a., at det for forældrene er en lettelse at have en fagperson, der kan forklare familie og venner om sygdommen.

Margrethes undersøgelse viser også, at bedsteforældre kan være bange for at gøre alvorlig skade på deres barnebarn ved fx at servere den forkerte mad. De giver derfor udtryk for, at besøget gør dem mere trygge, fordi de får mere viden om sygdommen.

Forskningsprojekter 2020

I bevilling af forskningsmidler i 2020 er der blevet lagt vægt på projekter med fokus på personer i særligt sårbare livs-omstændigheder og projekter, der involverer personer med diabetes direkte i forskningsprocessen.

To projekter omhandler børn og unge, og heraf er det ene særligt fokuseret på den sårbarhed og risiko for udvikling af diabetes, der kan ligge i at have en eller to forældre med type 2-diabetes. To projekter har fokus på personer med diabetes og samtidigt psykisk sygdom, mens et tredje undersøger potentialet i at forbedre egenomsorg hos personer med type 2-diabetes ved hjælp af SMS-remindere. Et projekt i samarbejde med Absalon skal afdække overvægt og diabetes hos beboere på plejecentre og muligheden for en målrettet indsats.

Inden for forskning i behandling til voksne er der tillige et fokus på personer med gavn af ekstra støtte, således har SDCS støttet opbygning af et forskningsmiljø med stærke kvalitative kompetencer til afdækning af erfaringer og behov blandt personer med diabetiske fodsår.

Sabrina Rønne er ph.d.-studerende og undersøger, hvordan mennesker med samtidig psykisk sygdom og diabetes selv oplever deres sygdomme og behandlingen af dem.

FOKUS

Bedre behandling til patienter med samtidig diabetes og psykisk sygdom

Stadig flere mennesker udvikler både svær psykisk sygdom og type 2-diabetes – alligevel ved vi ikke ret meget om, hvordan de oplever deres sygdom og behandlingen af dem. Det skal et nyt ph.d.-projekt, støttet af Steno Diabetes Center Sjælland, være med til at rette op på.

Fokus på patientperspektivet

Ph.d.-studerende Sabrina Rønne har ved udgangen af 2020 gennemført det første af tre delstudier i projektet. Det er en undersøgelse af, hvor meget viden der allerede findes om patientperspektivet hos denne meget specifikke målgruppe. Og resultatet er slående:

- Der er ikke ret mange projekter, som fokuserer på patientperspektivet. Der findes en del videnskabelig litteratur, som kredser om patienter, der både har svær

psykisk sygdom og type 2-diabetes. Men fælles for studierne er, at de er meget årsagsorienterede og fokuserede på at finde den bedste medicinske behandling. Og den litteratur, som trods alt findes, med fokus på patienternes oplevelser, handler primært om diabetes frem for at have fokus på begge sygdomme, forklarer hun.

På vej mod målrettet behandling

Næste del af hendes projekt er at gennemføre en række patientinterviews, hvor fokus er på, hvordan patienterne med denne type dobbeltdiagnose oplever hverdagen.

Denne del skal lede over i den sidste del af projektet, hvor håbet er at udvikle en spørgeguide, som gør det muligt at tilrettelægge en målrettet behandling til patientgruppen.

- Det er meget vigtigt at øge vores viden om den her gruppe patienter, og det er derfor, jeg undersøger patientperspektivet: Som behandlingssystem har vi brug for en bedre forståelse for deres situation for at kunne tilbyde den optimale støtte og behandling. Forhåbentlig kan det være med til at sikre dem en bedre livskvalitet, færre følgesygdomme og mindske overdødeligheden, siger Sabrina Rønne.

Sabrina Rønne har en kandidatuddannelse i folkesundhedsvidenskab og er nu ansat i psykiatrien i Region Sjælland. Emnet for Sabrinas projekt peger direkte ind det arbejde, der udføres på Fusionsklinikken i Psykiatrien i Slagelse, hvor man netop behandler patienter med samtidig psykisk sygdom og diabetes under samme tag.

Brugerinvolvering

I 2020 har brugerinvolveringen stået i forskningens tegn. I SDCS er der således valgt to patientrepræsentanter til Forskningsrådet.

For at støtte op om de to patientrepræsentanter og inddrage flere brugere i forskningsarbejdet, er der endvidere oprettet en følgegruppe til Forskningsrådet, som består af de to repræsentanter i Forskningsrådet samt yderligere to personer med diabetes.

Formålet med følgegruppen er, at flere brugere får mulighed for at forholde sig og give input til den forskning, der bedrives i SDCS. Følgegruppen mødes op til hvert møde i Forskningsrådet og drøfter dagsordenen til Forskningsrådsmødet igennem. De input følgegruppen giver, leveres videre på Forskningsrådsmødet af de to patientrepræsentanter, der deltager.

Følgegruppen har bl.a. i årets løb deltaget i drøftelser om indholdet af den kommende forskningsstrategi, og en af patientrepræsentanterne har været medlem af det bedømmelsesudvalg, der har været nedsat i forbindelse med uddeling af forskningsmidler. Et af kravene til forskere, der ansøgte om forskningsmidler af SDCS i 2020 var, at de tydeligt skulle beskrive i ansøgningen, hvordan de ville involvere brugere i deres forskningsprojekt.

Derudover er brugerinvolvering fortsat en essentiel del af udviklingen af kvalitetsprojekter i SDCS. Vi tilstræber, at vores initiativer og aktiviteter tager udgangspunkt i brugernes ønsker og behov.

I årets løb har vi bl.a. haft brugere med i følgende aktiviteter:

- Udvikling af indsatsen rettet mod børn og unge, herunder fokus-gruppeinterviews med unge med diabetes og brugerrejser med nydiagnosticerede børn og deres forældre
- Kvalificering af registerforskningsprojekt gennem workshop med brugere
- Fokusgruppeinterviews med brugere til udvikling af initiativ i Kalundborg Kommune omhandlende etniske minoriteter
- Evaluering af pilotafprøvninger i initiativet om sammedagskomplikationscreening
- Udvikling af kompetenceløft til sygeplejersker
- Udvikling af temadag for fodterapeuter
- Brugerdeltagelse i CODIAC 2020 konferencen (SDCC)

Første møde i SDCS' forskningsråds patientfølgegruppe tilbage i januar 2020.

FOKUS

Brugerne helt tæt på forskningen

I Steno Diabetes Center Sjælland har man valgt at trække brugerne helt tæt på forskningen. I centerets forskningsråd sidder der derfor to brugerrepræsentanter, som her både er med til at bestemme, hvordan midlerne til forskningen bliver fordelt og har direkte indflydelse på den overordnede forskningsstrategi.

– Personligt synes jeg, at det er både spændende og givende at være med i forskningsrådet, og jeg har et meget klart indtryk af, at der faktisk bliver lyttet til os brugerrepræsentanter. Det, vi byder ind med, bliver taget alvorligt og har både vægt og effekt, fortæller Malene Rasmussen, som har type 1-diabetes og sidder med som den ene af de to brugerrepræsentanter.

Malene er ikke helt alene om at løfte opgaven: Forskningsrådet har også en repræsentant for personer med type

2-diabetes, og forud for hvert møde i forskningsrådet mødes de to med en følgegruppe, som også består af personer med brugerbaggrund. På den måde sikrer man en bredere forankring af brugernes stemme.

En vigtig opgave

Med møder i både forskningsråd, følgegruppe og bedømmelsesudvalg bruger Malene Rasmussen en del tid på projektet. Men det er det hele værd, understreger hun:– Jeg synes jo, det er et spændende miljø. Det er interessant at beskæftige sig med forskning og læse om de nye projekter, og jeg glæder mig meget til også at høre om resultaterne, når vi kommer så langt. Jeg glæder mig over at være med til at sikre, at brugerne også har en stemme ind i forskningen. Det er en vigtig opgave, slutter Malene Rasmussen.

Malene Rasmussen er en af brugerrepræsentanterne i SDCS' forskningsråd, der blev etableret i 2020.

Kommunikation

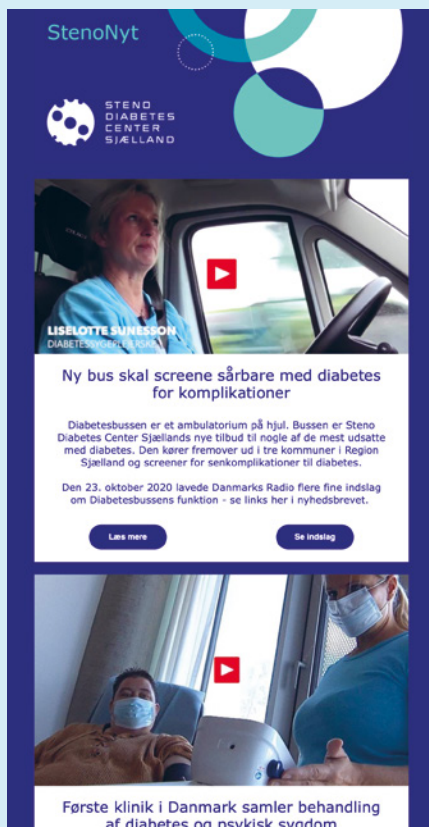
I 2020 har vi fokuseret på at formidle om centerets aktiviteter både internt og eksternt og fortsætte arbejdet fra forrige år med at skabe en forståelse af, hvem Steno Diabetes Center Sjælland er, og hvad centeret står for.

Intern kommunikation

I løbet af hele 2020 har centeret fortalt om de forskellige aktiviteter, initiativer og projekter, der er udgået fra SDCS via egne kommunikationskanaler. Historierne er derudover blevet udbredt på sygehusenes intranet og sociale medier, i det omfang det har givet mening.

SDCS' nyhedsbrev udkom første gang december 2019 og har været udsendt ca. hver tredje måned i hele 2020. Nyhedsbrevet samler op på alle de nyheder, der udgår fra centeret. Ved udgangen af 2020 er der omkring 600, der er tilmeldt nyhedsbrevet.

Derudover er der i slutningen af året påbegyndt et forløb om linjekommunikation med centerdirektøren og centercheferne. Målet er at styrke kommunikationen, der går både fra leder til leder og leder til medarbejder for at sikre, at vigtige informationer fra centeret når helt ud på den enkelte matrikel til den enkelte medarbejder.

Sociale medier

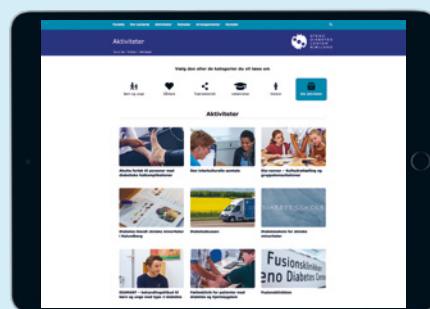
LinkedIn og Twitter bruges fortsat som supplerende kanaler til at udbrede SDCS' historier og projekter til omverdenen. Begge kanaler stiger støt i antal følgere og eksponeringer.

Presse

SDCS har også fokuseret på at formidle eksternt om centerets indsatser – både til fagblade, lokale og nationale medier. Dette har budt på flere store presseomtaler i landsdækkende medier blandt andet omtale af Fusionsklinikken på TV2 og P4 og omtale af Diabetesbussen i TV Avisen og Radioavisen.

Men vi har været til stede mange forskellige steder i år. Blandt andet en fin artikel om kulhydrattælling og gruppekonsultationer i Diabetesforeningens 'Behandlerbladet', debatindlæg om sårbare med diabetes i Politiken Sundhed og artikel i Køge Dagblad om nyt forløb for voksne med nydiagnosticeret type 1-diabetes.

Hjemmeside

Der er efter aftale med regionen etableret en ny forbedret hjemmeside, www.stenosjaelland.dk. Her er der mulighed for at læse mere om alle centerets aktiviteter, tilmelde sig nyhedsbrev, læse nyheder og få baggrundsinformation om centeret.

Hvor bevæger vi os hen?

Steno Diabetes Center Sjælland har på trods af en verdensomspændende pandemi haft fart på i 2020. Vi har igangsat de første initiativer og er kommet godt ud over rampen med mange af dem. I de perioder, hvor vi har været stækket pga. nedlukninger og udlånte klinikere, har vi støbt kuglerne til flere initiativer, der påbegyndes i 2021.

Flere patienter inkluderet i initiativer

I 2021 forventer vi, at flere af vores igangsatte initiativer skalerer op og får flere erfaringer fra den virkelige verden. Således bliver det året, hvor SDCS åbner op for en rådgivningstelefon for plejepersonale i primær sektor, hvor de kan søge råd og vejledning om diabetesbehandling. Samtidig skal diabetesambulatorierne øge brugen af nye måder at afholde konsultationer på ved hjælp af videokonferencer, hjemmemonitorering og MinSP.

Og ikke mindst skal transitionsområdet, hvor unge med diabetes går fra børneafdelingen til voksenafdelingen, videreudvikles og optimeres, så processen og de tilbud, vi giver, passer bedre til de unge.

Som det vigtigste håber vi dog, at vi i 2021 kan komme tilbage til en mere normal hverdag. En hverdag, hvor pårørende må deltage mere aktivt på sygehusene, hvor vi kan mødes fysisk og skabe god energi sammen til workshops, hvor vi kan genoptage vores temaaftener for patienter og pårørende, og hvor smilet lettere ses uden mundbind.

© Steno Diabetes Center Sjælland, 2020.
Publikationen kan frit refereres med tydelig kildeangivelse.

Design: BGRAPHIC
Foto: Carsten Andersen m.fl.
Tryk: KLS PurePrint

SILVER

PurePrint® by KLS
Produceret 100% bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S

Steno Diabetes Center Sjælland
Birkevænget 3, 3. sal
4300 Holbæk
Tlf. 59 48 38 90
steno@regionsjaelland.dk

www.stenosjaelland.dk

STENO
DIABETES
CENTER
SJÆLLAND